
Fyzická geografie

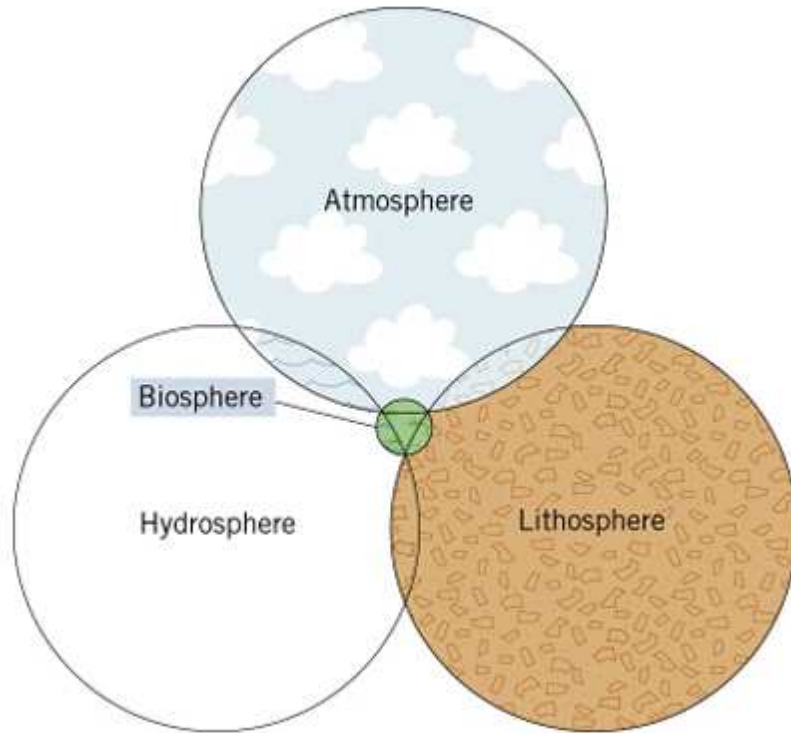
Zdeněk Máčka

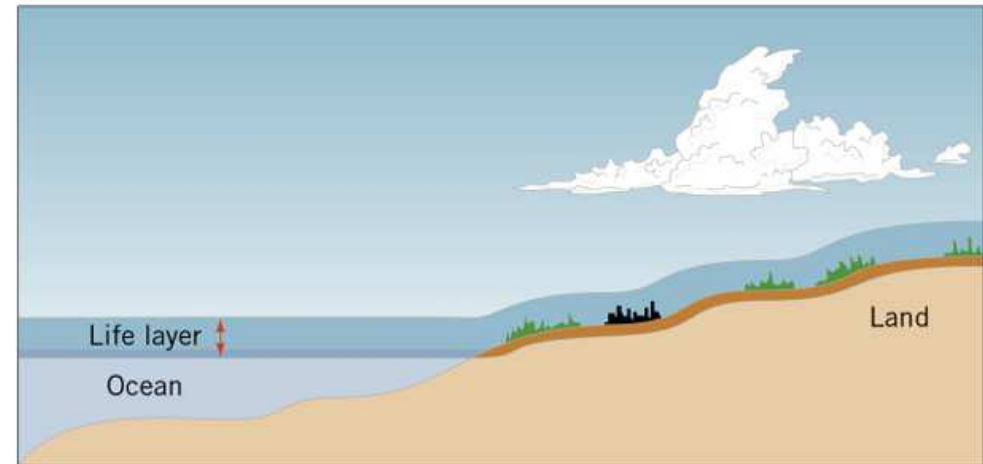
Lekce 10

Biosféra

1. Biosféra

Copyright © John Wiley & Sons, Inc.

Copyright © John Wiley & Sons, Inc.

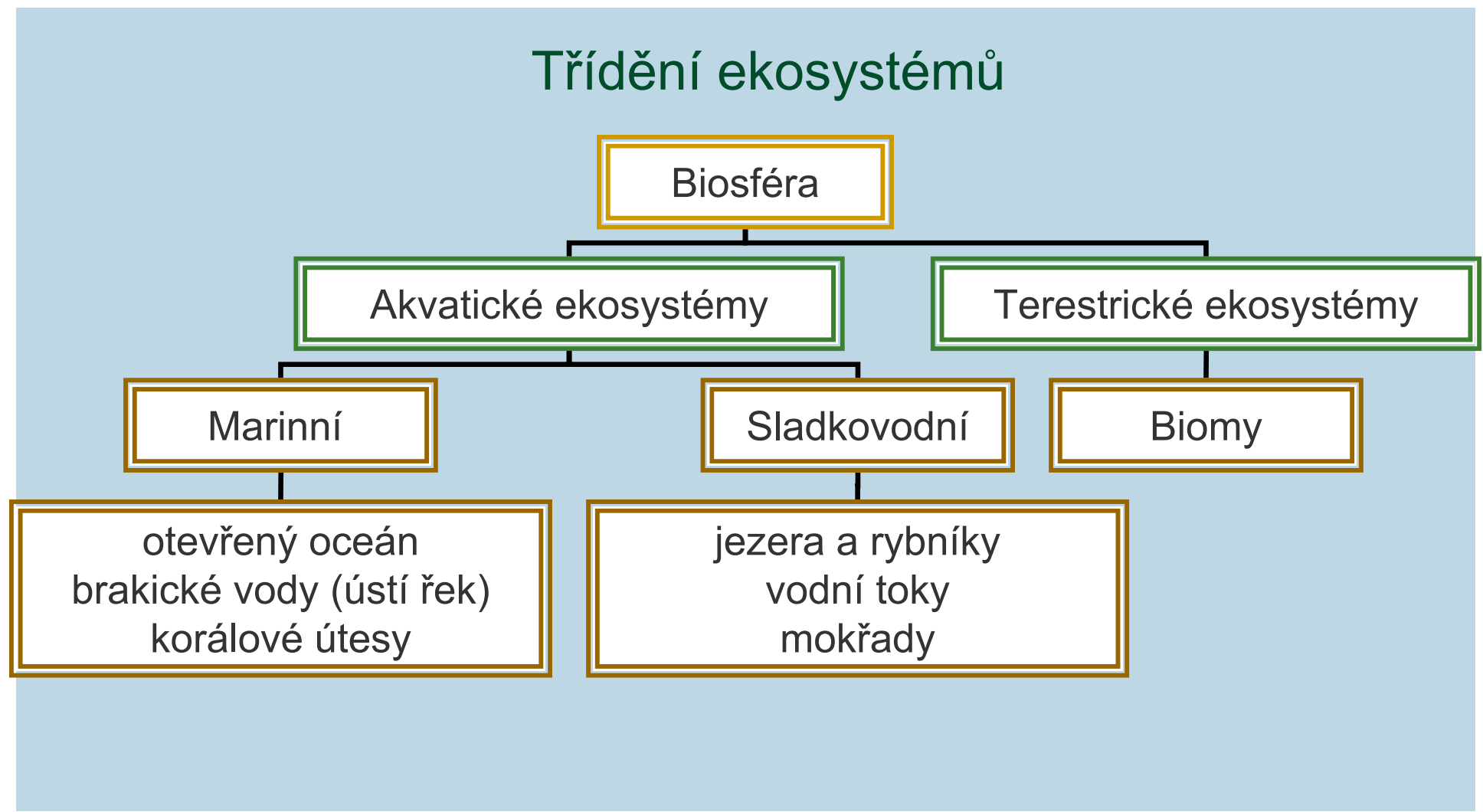
- Oživená vrstva
- Biosféra
- Ekologie, biogeografie

Ekosystém

Ekosystém = celek tvořený živými organismy a prostředím ve kterém žijí.

Organismy jsou v ekosystému spojeny jednak mezi sebou navzájem a jednak s prostředím **toky energie** (potrava) a **látek** (např. voda, živiny v půdě).

Třídění ekosystémů

Biomy

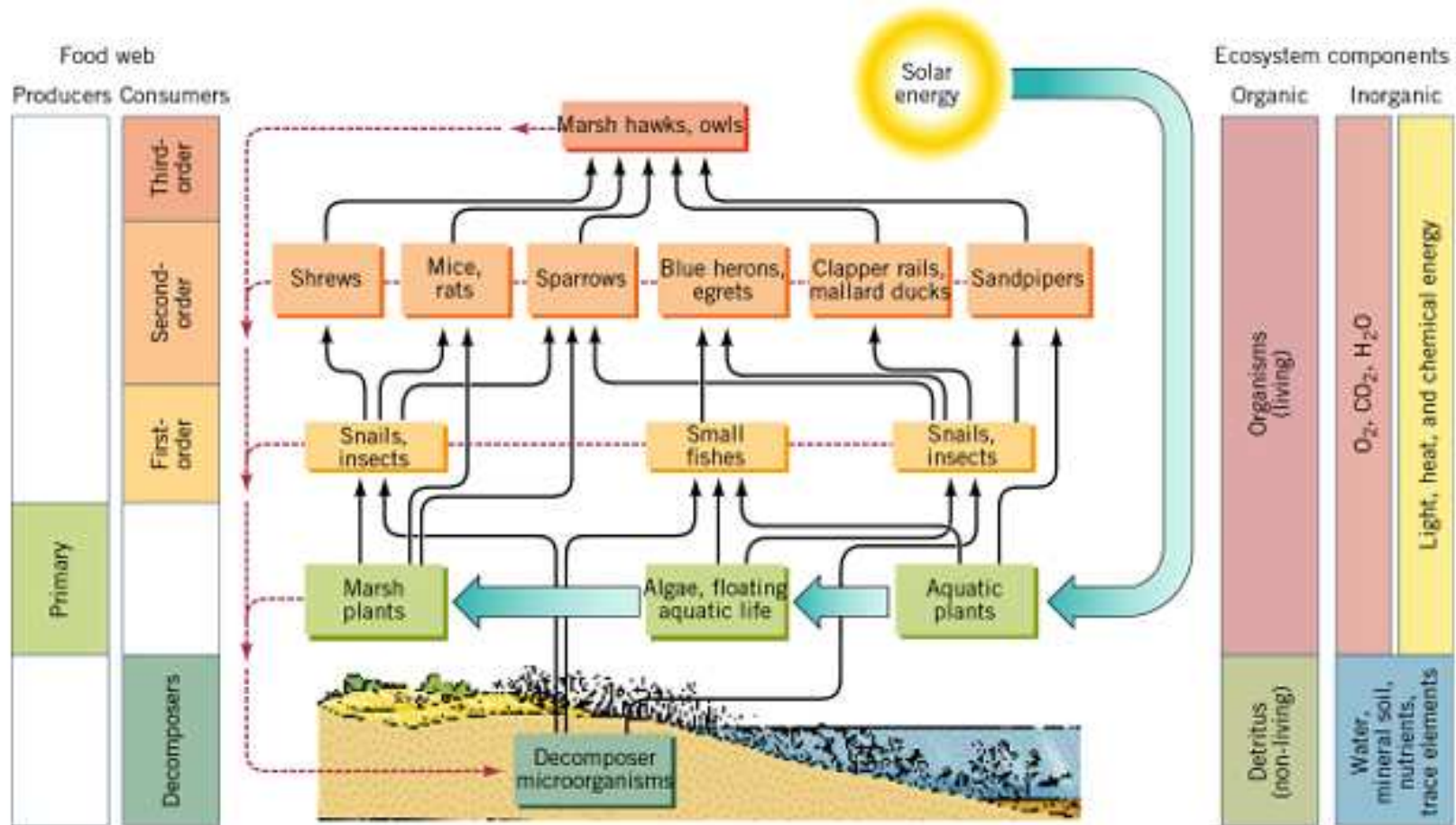

- Les
  - Savana
  - Poušť
  - Step
  - Tundra
-

2. Toky látek a energie v ekosystémech

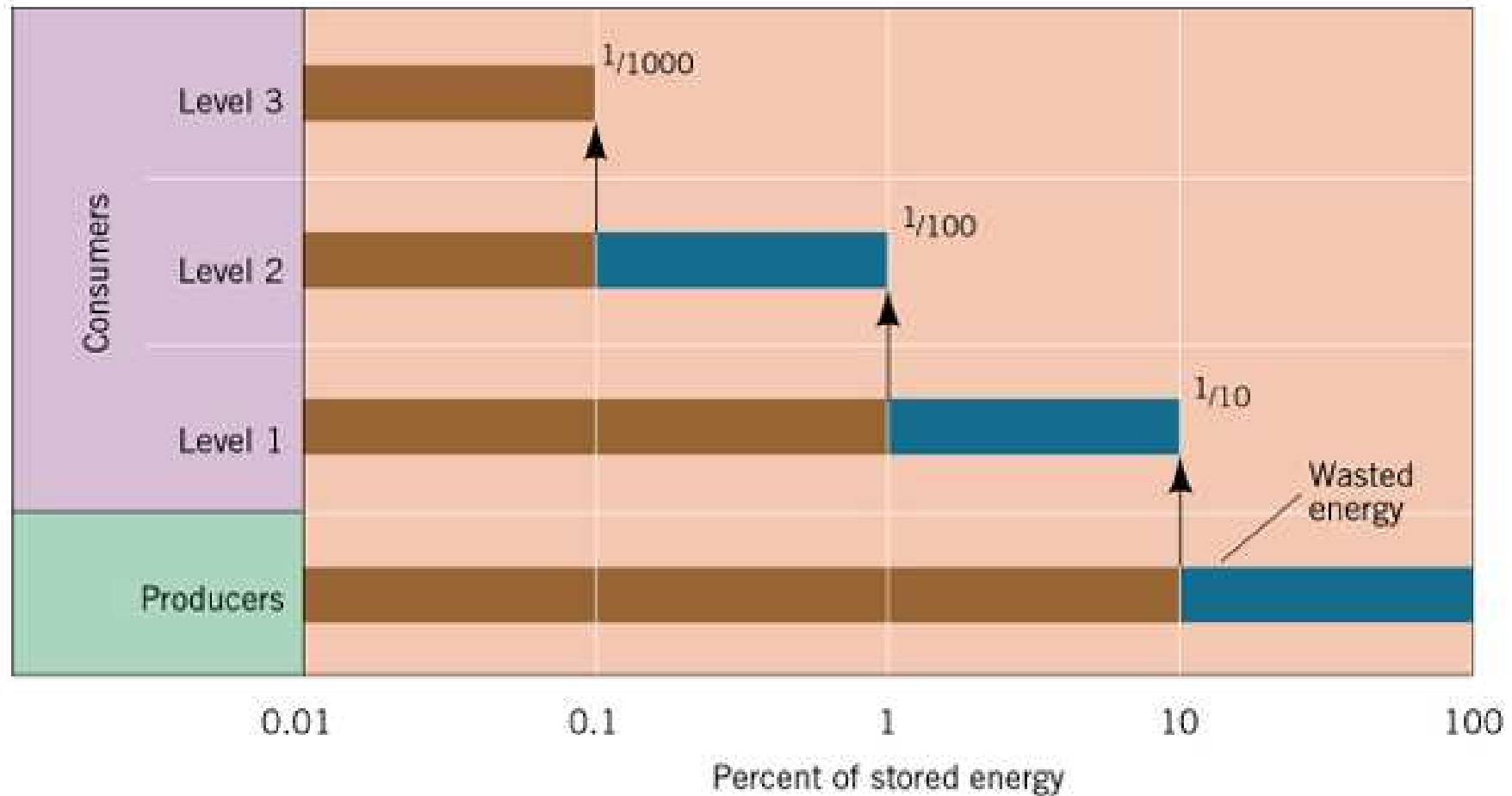
- Energetický zdroj biosféry = **sluneční záření.**
  - **Funkční skupiny organismů v ekosystémech:**
    - Autotrofní organizmy (primární producenti)
    - Heterotrofní organizmy (konzumenti)
    - Herbivorní, karnivorní a omnivorní organizmy
    - Dekompozitoři
-

Potravní síť

Copyright © John Wiley & Sons, Inc.

Energetické ztráty v potravním řetězci

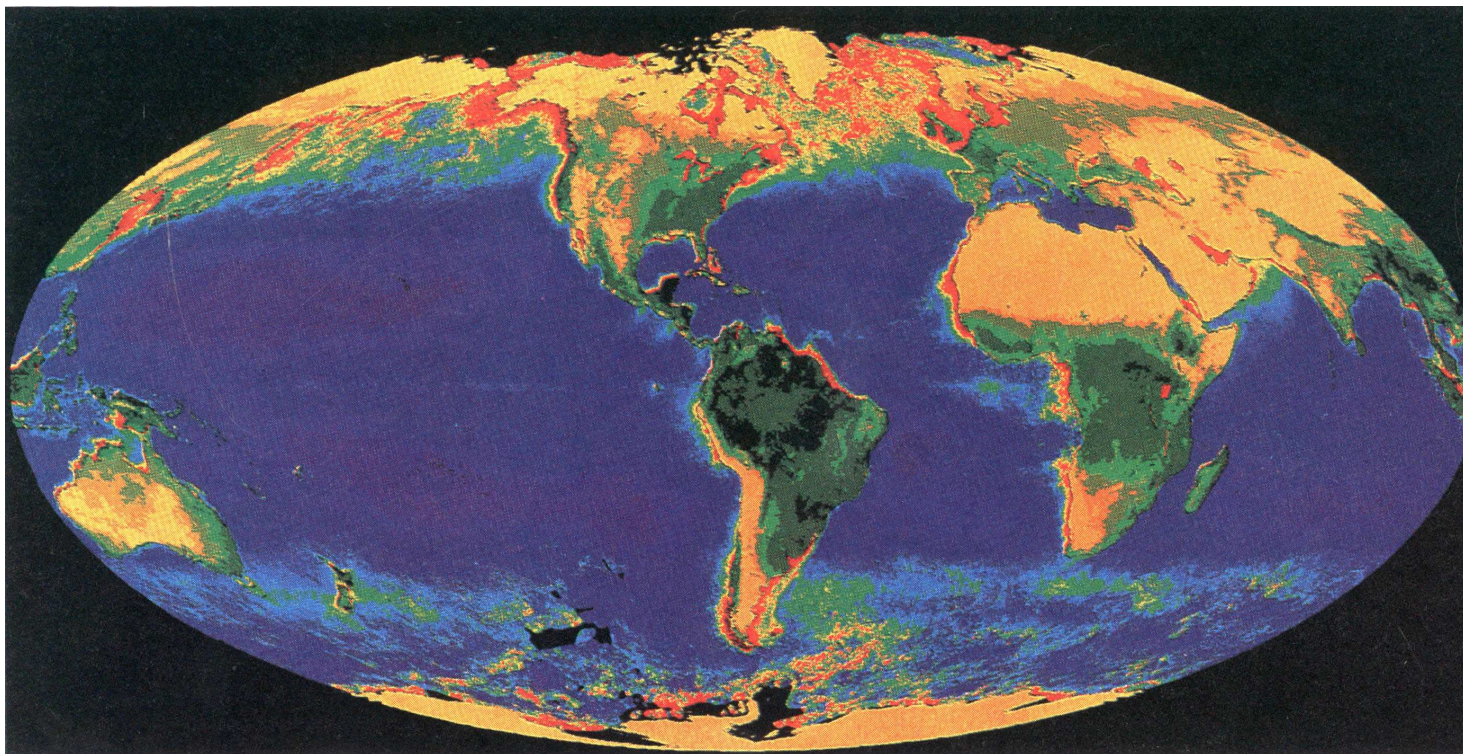
Produktivita ekosystémů

- Biomasa
- Čistá primární produkce

Faktory produktivity ekosystémů:

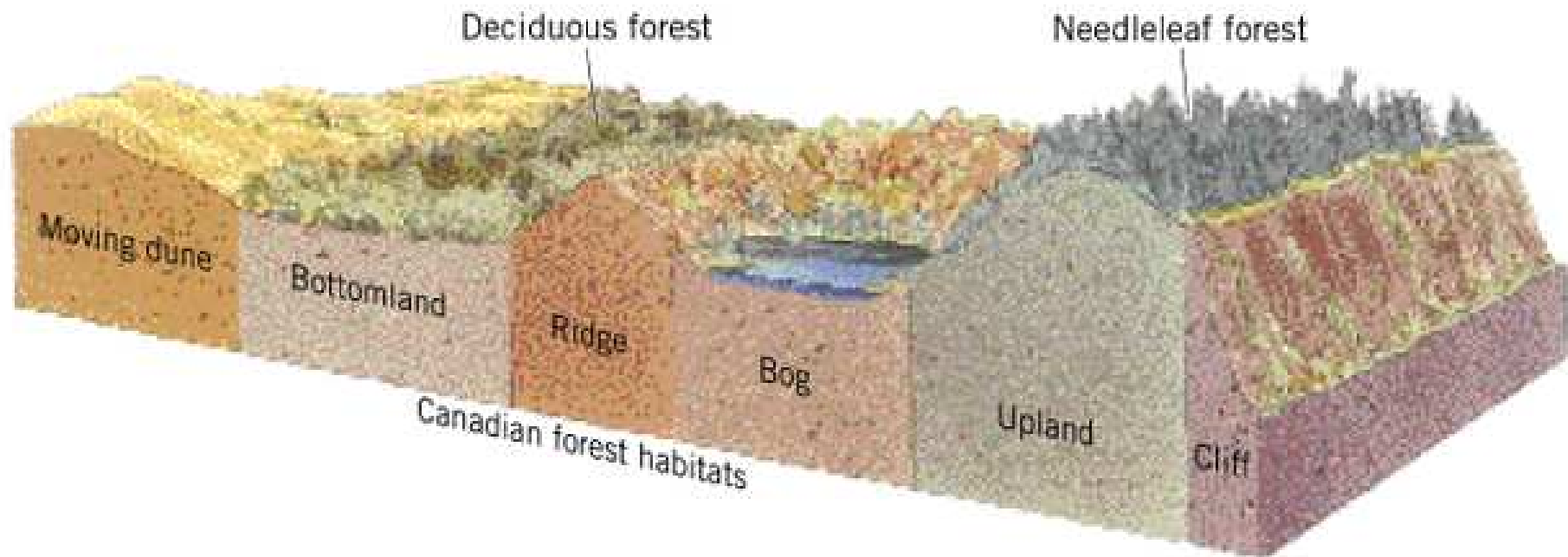
- Sluneční záření
  - Teplota vzduchu a půdy
  - Množství srážek
-

Globální produkce biomasy

3. Organizmy a prostředí

- Biotop

Ekologický faktor VODA

- Suchomilné rostliny:
  - xerofyty,
  - sklerofyty.

Typy adaptací na nedostatek vody:

- omezení transpirace,
  - efektivnější příjem vody,
  - krátký životní cyklus.
-

Ekologický faktor TEPLOTA

- Teplokrevní, studenokrevní živočichové
- Hybernace

Ekologický faktor SVĚTLO

- Jarní efeméry (např. dymnivky, sněženky, bledule)
- Fotoperioda

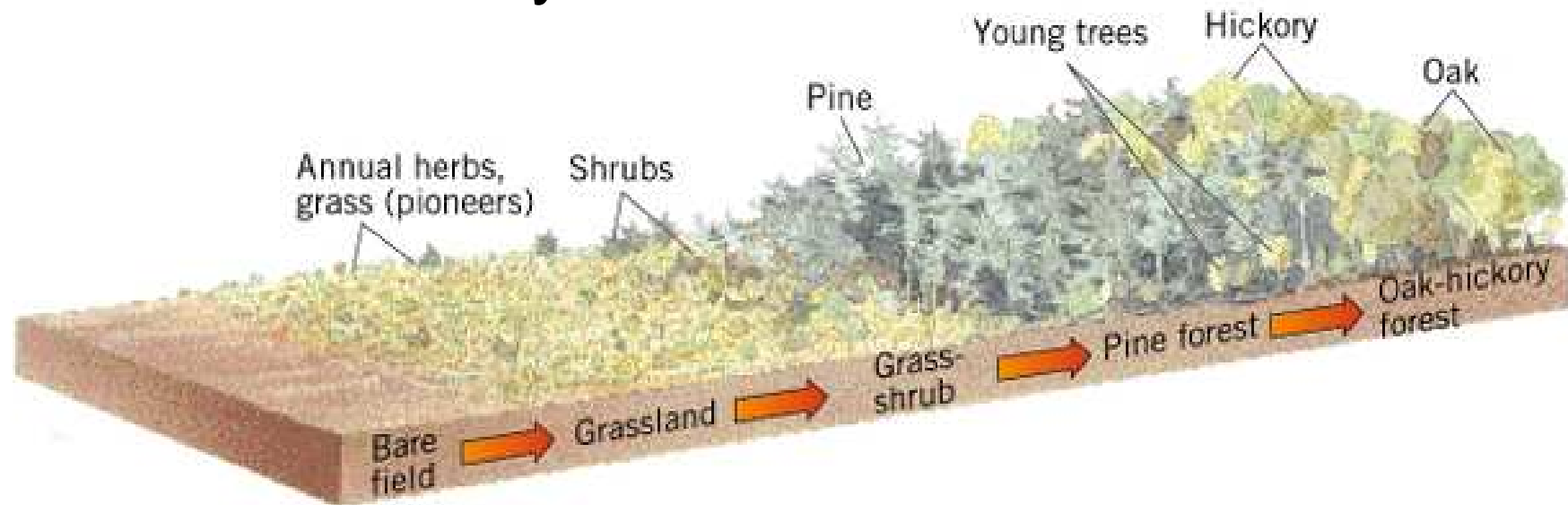
Ekologický faktor VÍTR

- Vrcholový fenomén
- Vlajkové stromy

Ekologická sukcese

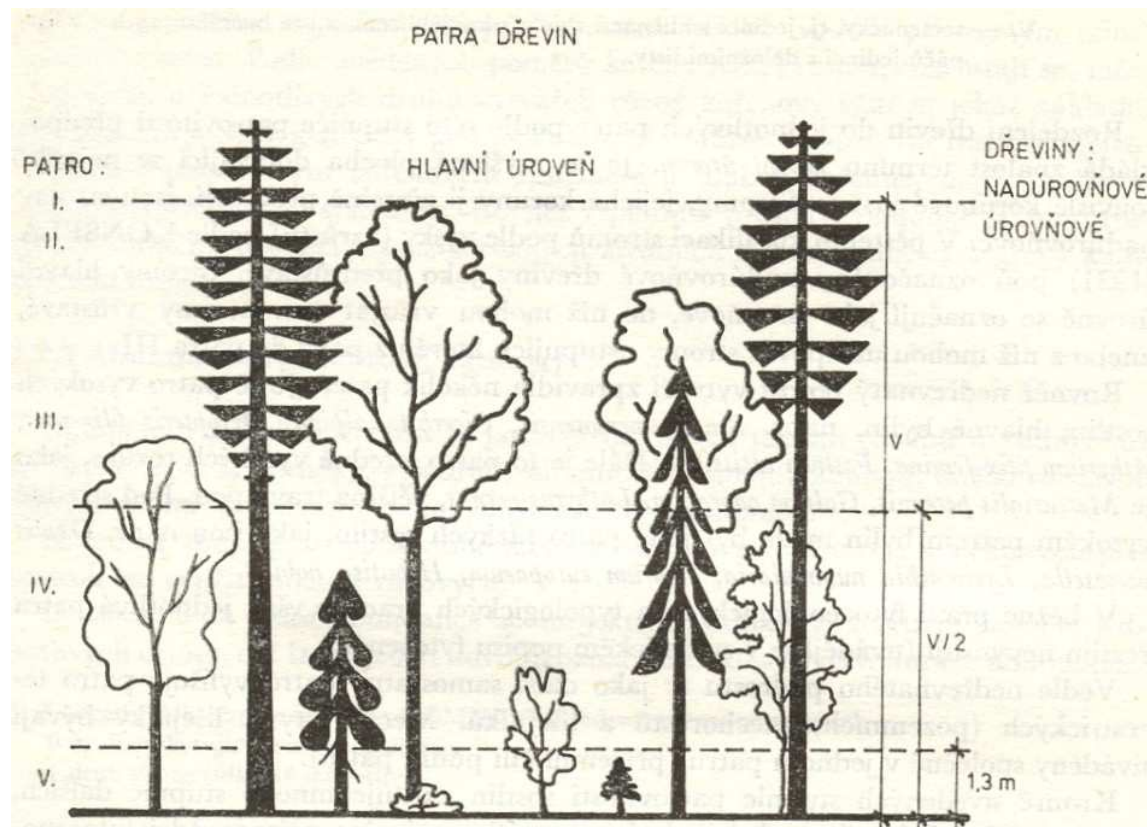
- Primární sukcese
- Sekundární sukcese
- Klimax
- Disturbance ekosystému

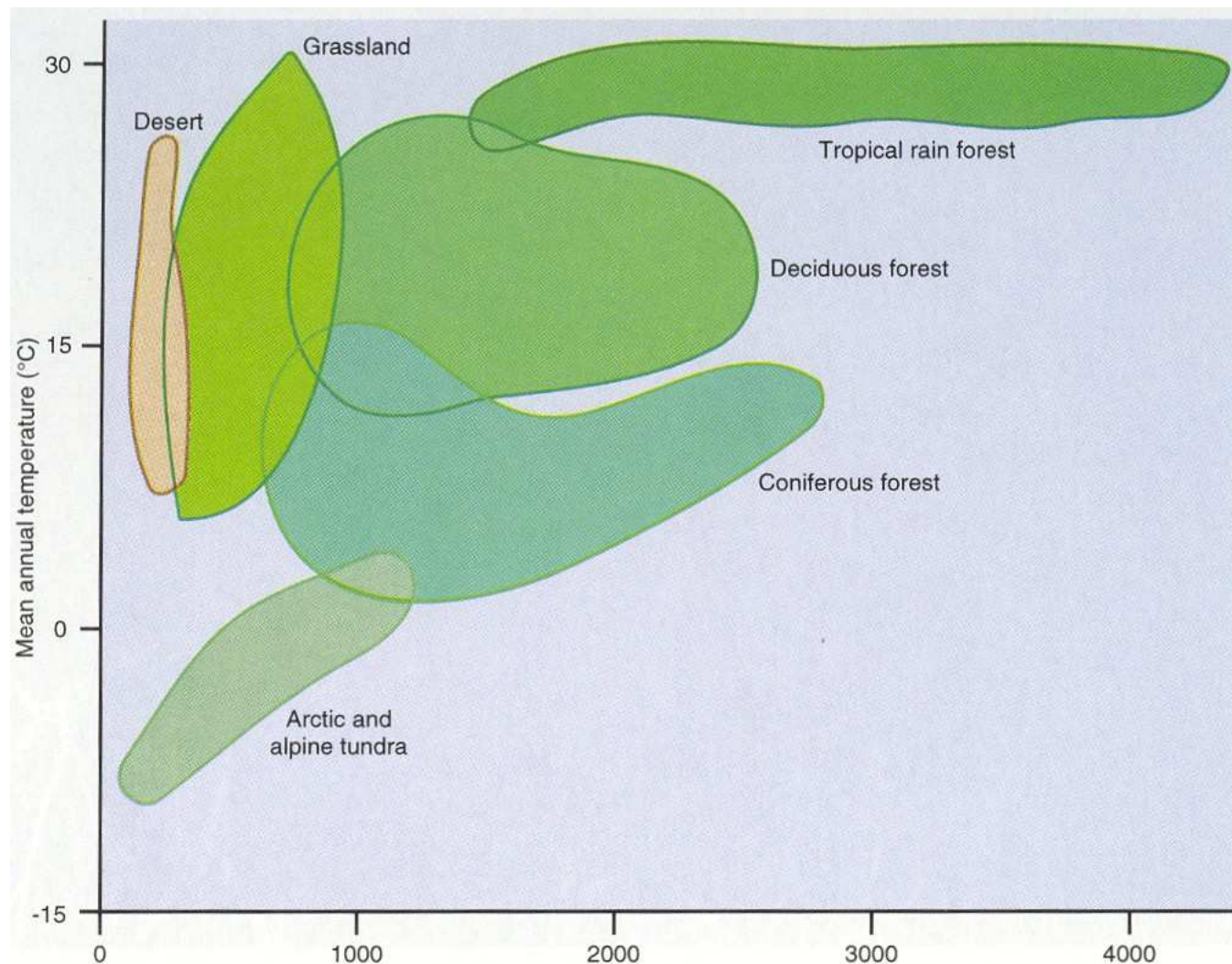
Copyright © John Wiley & Sons, Inc.

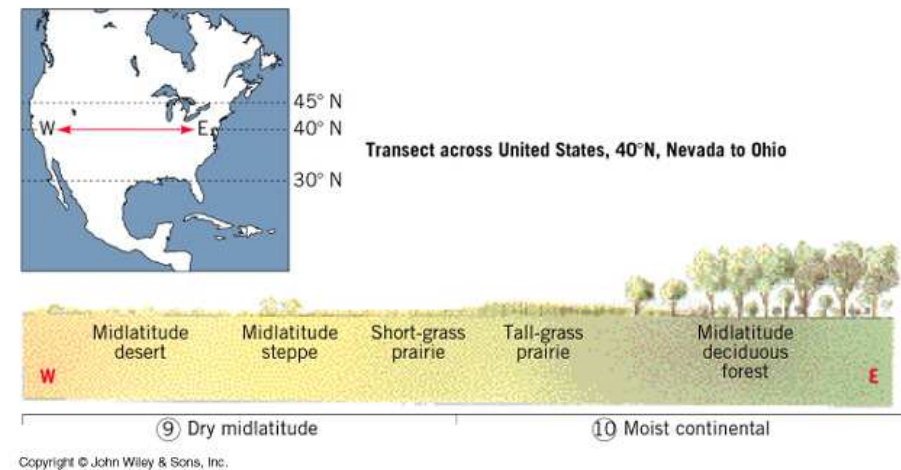
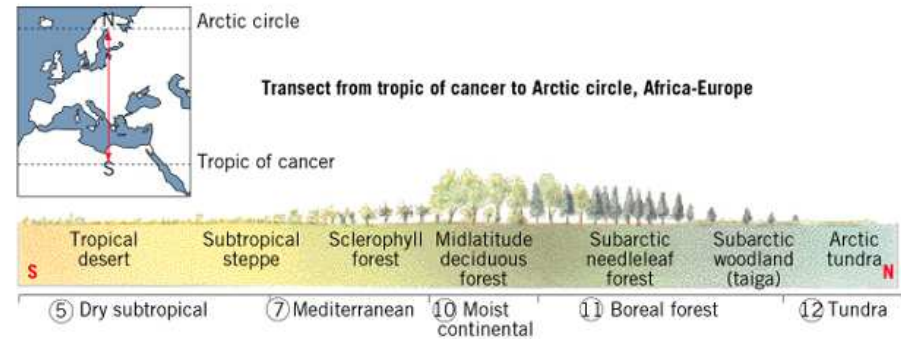
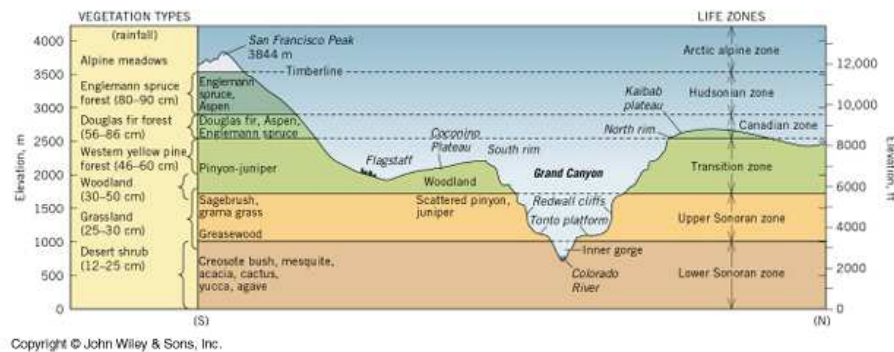
Prostorová struktura listnatého lesa mírného pásu

Ekologické faktory rozšíření biomů

Horizontální zonalita a výšková stupňovitost vegetace

Les

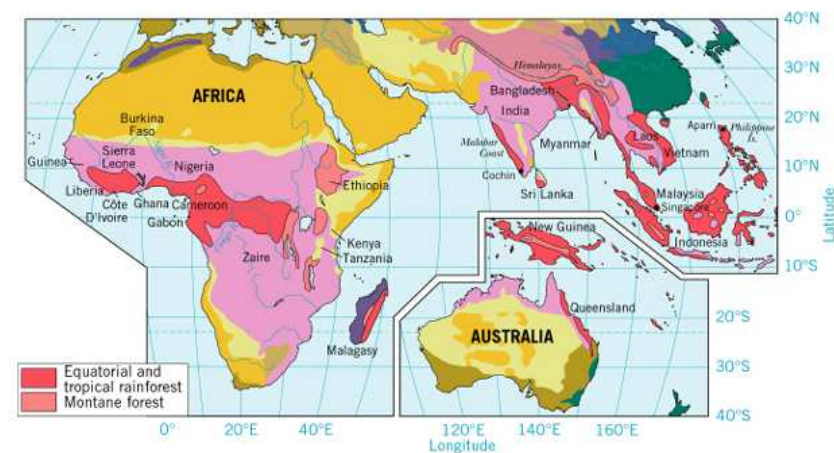
- Rovníkový deštný les
  - Monzunový les
  - Vždyzelený subtropický les
  - Sklerofytní les
  - Listnatý les mírného pásu
  - Jehličnatý boreální les
-

Rovníkový deštný les

- Klima: vlhké rovníkové klima, monzunové a pasátové pobřežní klima tropického pásma.

Copyright © John Wiley & Sons, Inc.

Copyright © John Wiley & Sons, Inc.

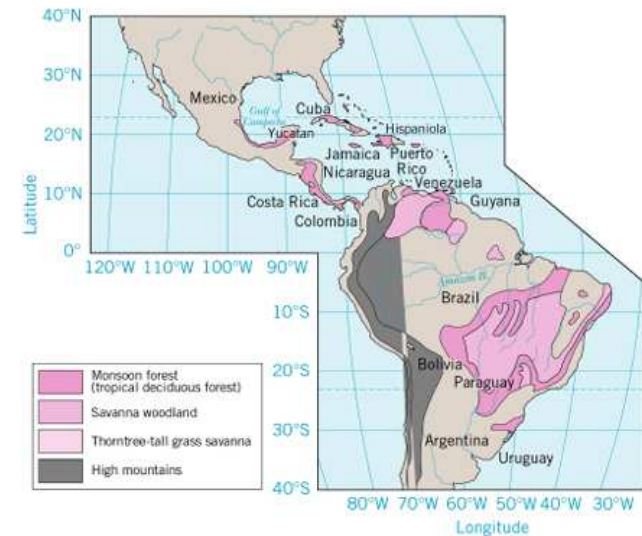
Patrovitost deštného lesa

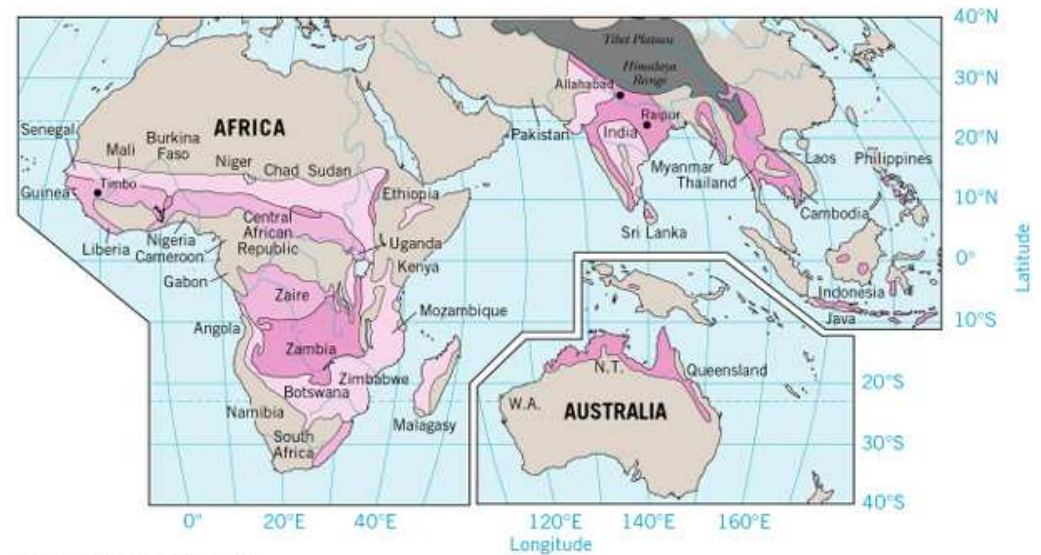
Copyright © John Wiley & Sons, Inc.

Monzunový les

- Klima: střídavě vlhké a suché klima tropů.

Copyright © John Wiley & Sons, Inc.

Copyright © John Wiley & Sons, Inc.

Typy monzunového lesa

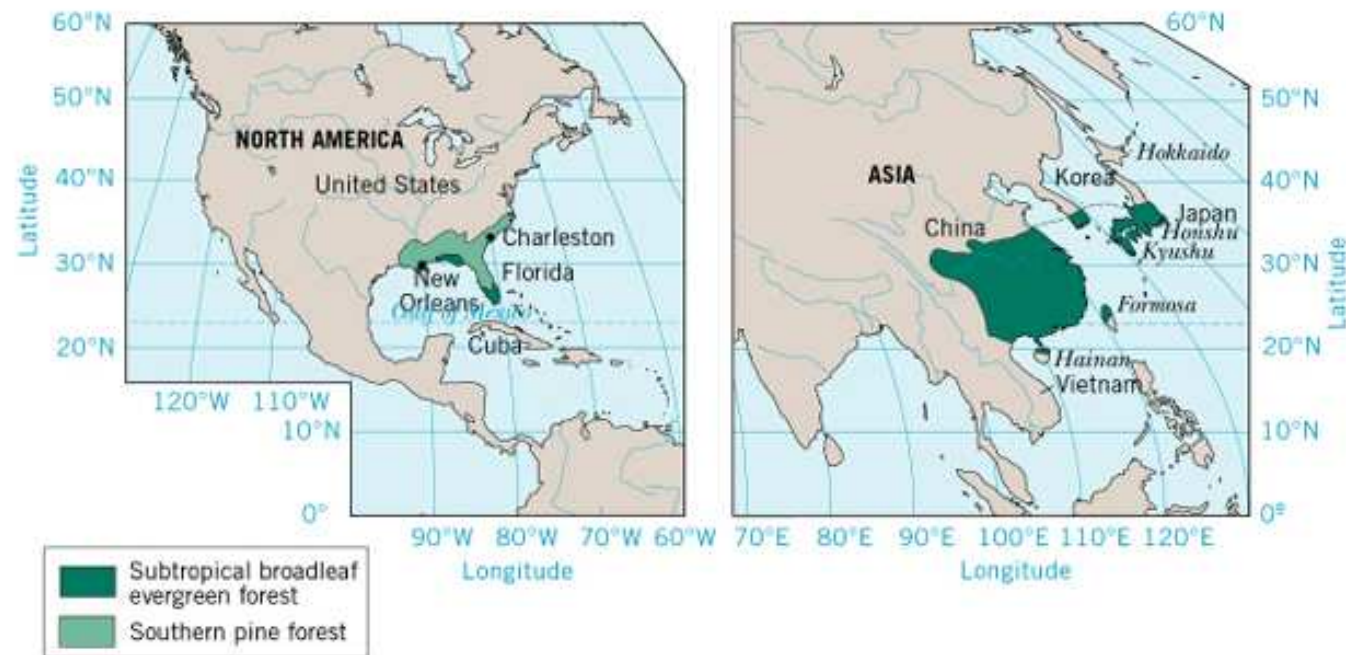
- Polo-vždyzelené tropické lesy
- Opadavé tropické lesy

Subtropický vždyzelený les

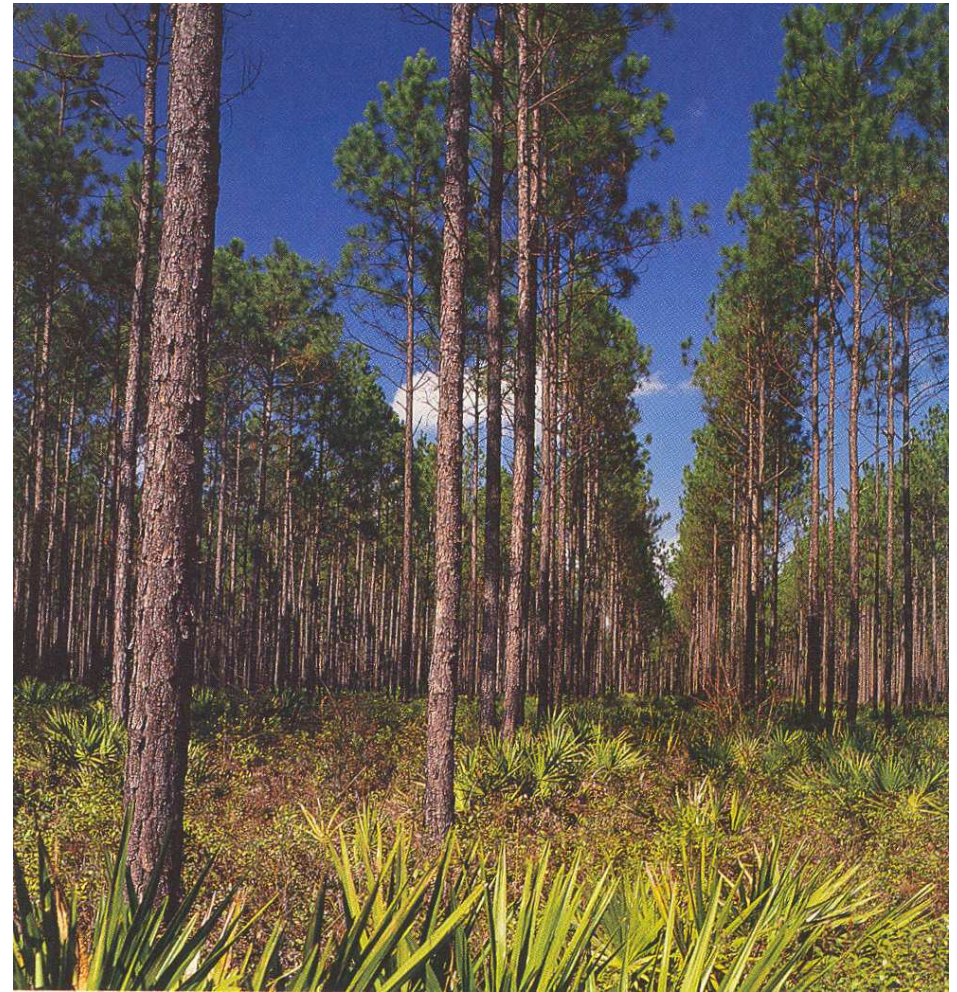
- Klima: vlhké subtropické klima, mírná zima, dostatek srážek po celý rok.

Copyright © John Wiley & Sons, Inc.

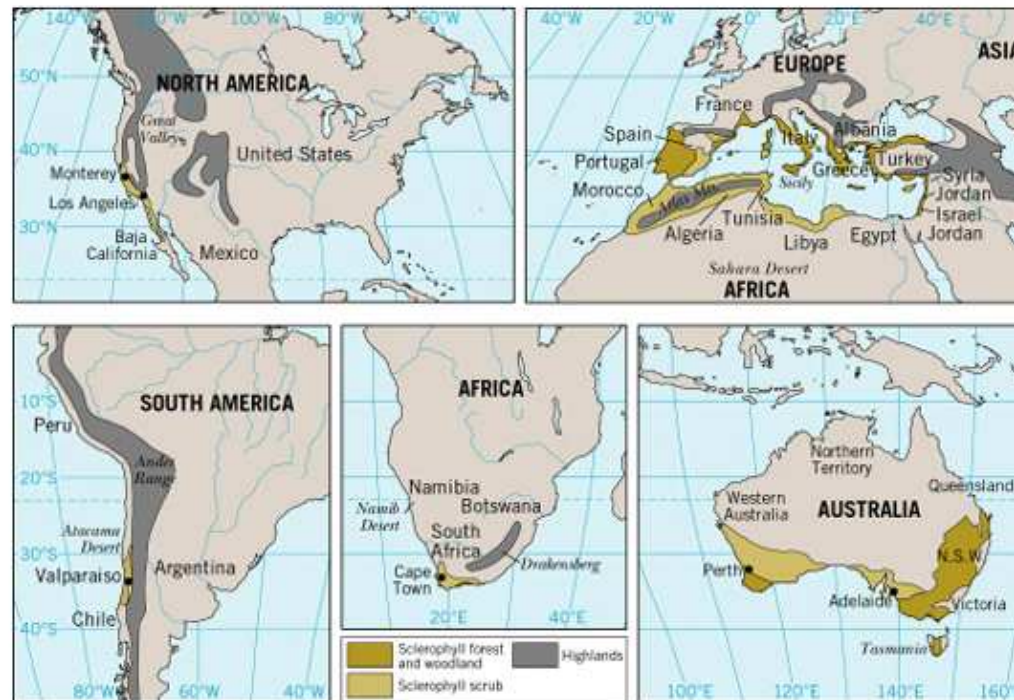
Typy subtropického vždyzeleného lesa

- Listnatý
- Jehličnatý

Sklerofytní les

- Klima: středomořské klima, velmi teplé a suché léto a mírná, deštivá zima.

Copyright © John Wiley & Sons, Inc.

Typy sklerofytních lesů

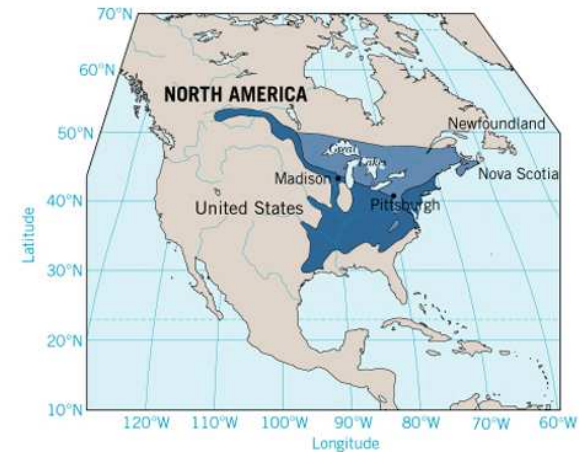
- Sklerofytní les
- Sklerofytní řídkolesí
- Sklerofytní křoviny

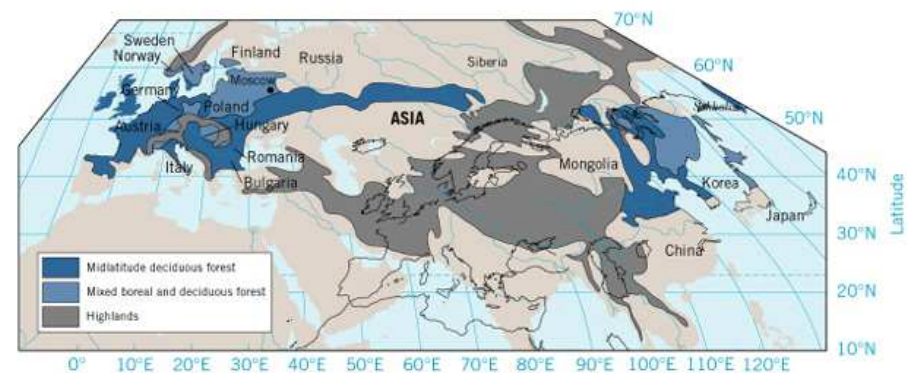
Copyright J. H. Strahler

Listnatý les mírného pásu

- Klima: mírný humidní pás, vlhké kontinentální klima, oceánské klima západních okrajů kontinentů, střídání ročních období.

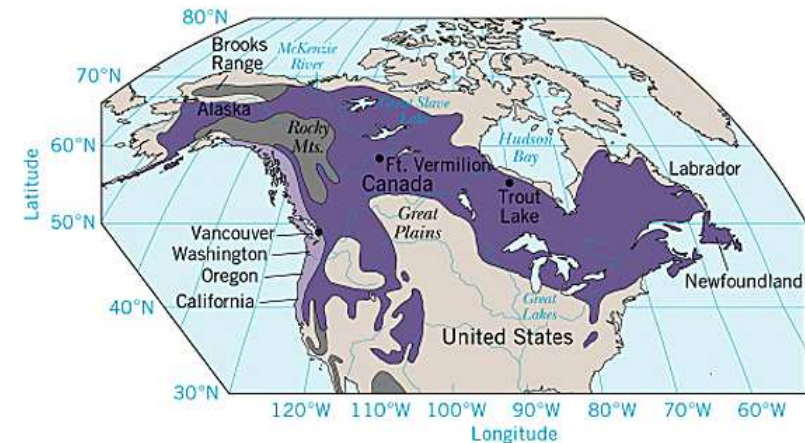
Copyright © John Wiley & Sons, Inc.

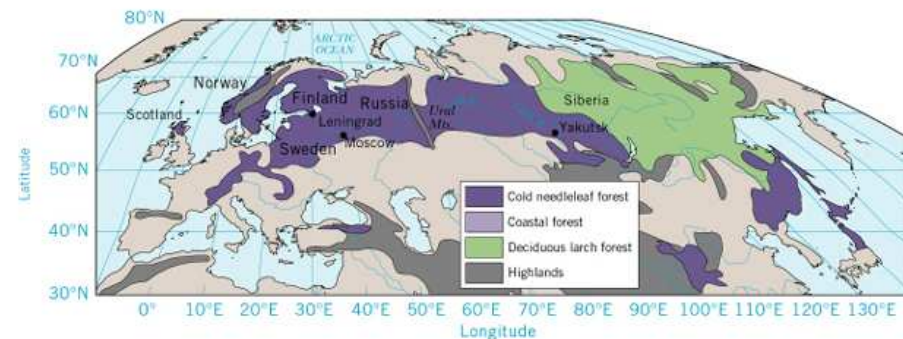
Copyright © John Wiley & Sons, Inc.

Jehličnatý boreální les

- Klima: mírně chladné (boreální) klima, průměrná teplota nejteplejšího měsíce alespoň 10°C , srážky 250 – 750 mm.

Copyright © John Wiley & Sons, Inc.

Copyright © John Wiley & Sons, Inc.

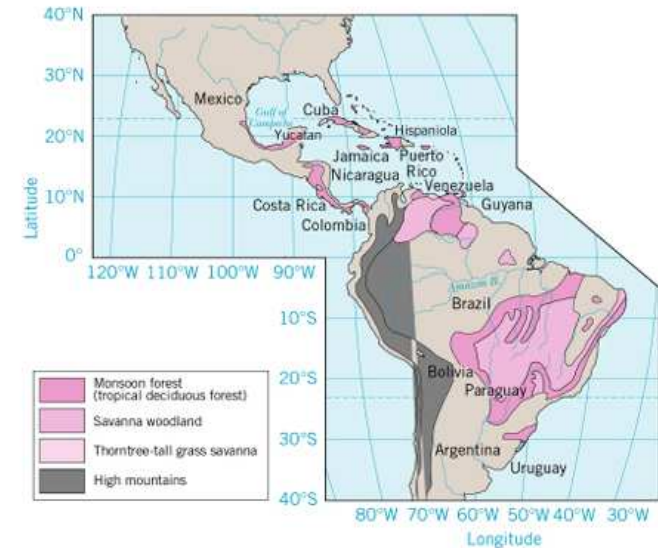
Typy jehličnatého lesa

- Tmavá (smrková) tajga
- Světlá (modřínová) tajga
- Borová tajga
- Horská tajga

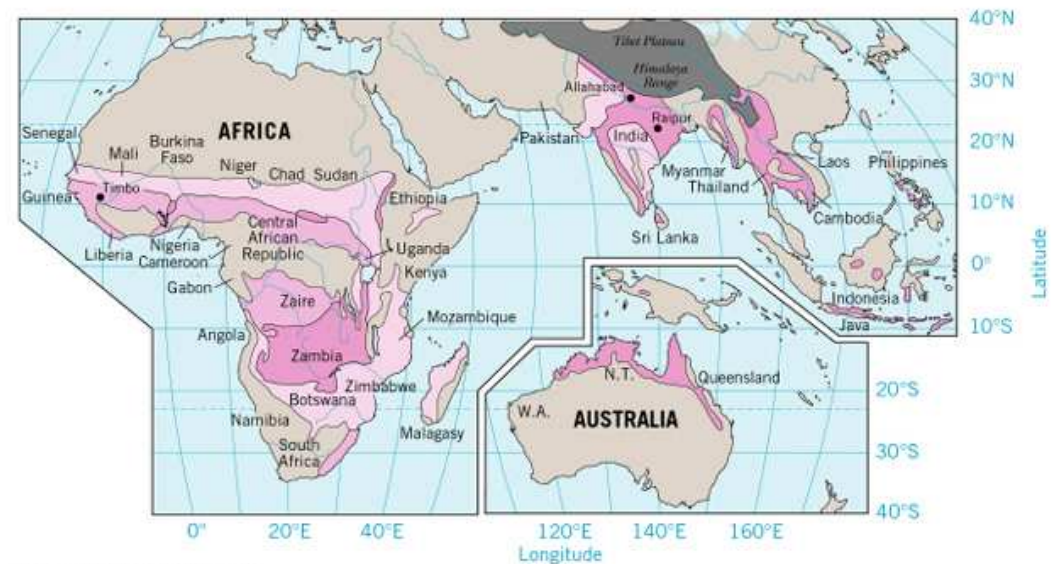

Savana

- Klima: střídavě vlhké a suché klima tropického pásu, popř. subtropů.

Copyright © John Wiley & Sons, Inc.

Copyright © John Wiley & Sons, Inc.

Typy savany

- Vlhká savana
- Suchá savana
- Trnitá savana
- Zaplavovaná savana

- Jihoamerické savany:
  - Pantanal
  - Llanos
  - Campos

Jihoamerické savany

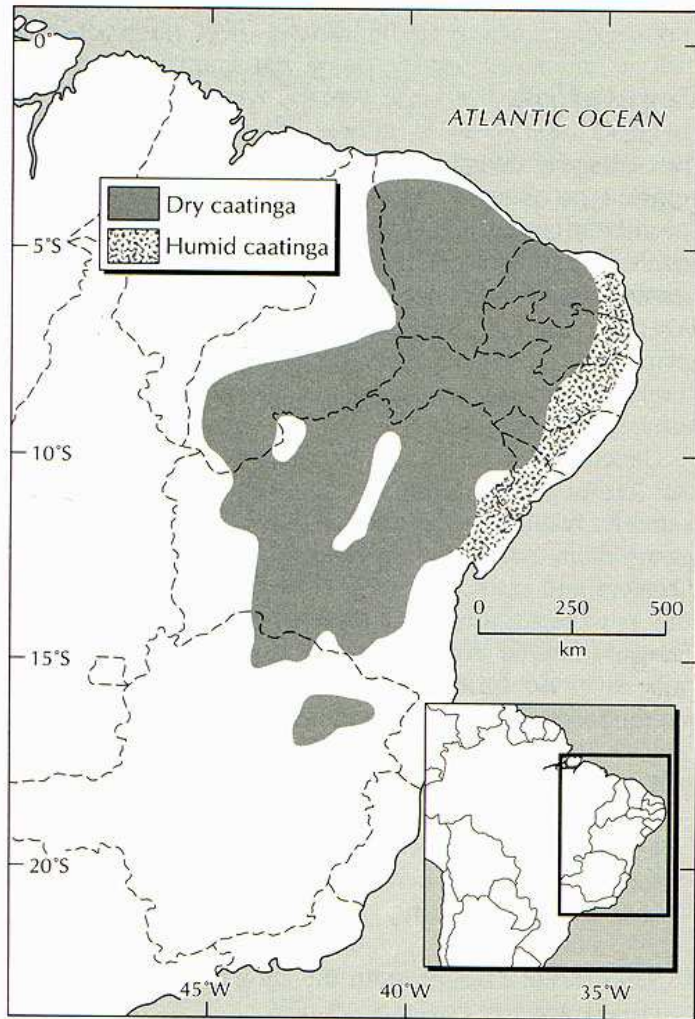
PANTANAL

LLANOS

Jihoamerické savany - campos

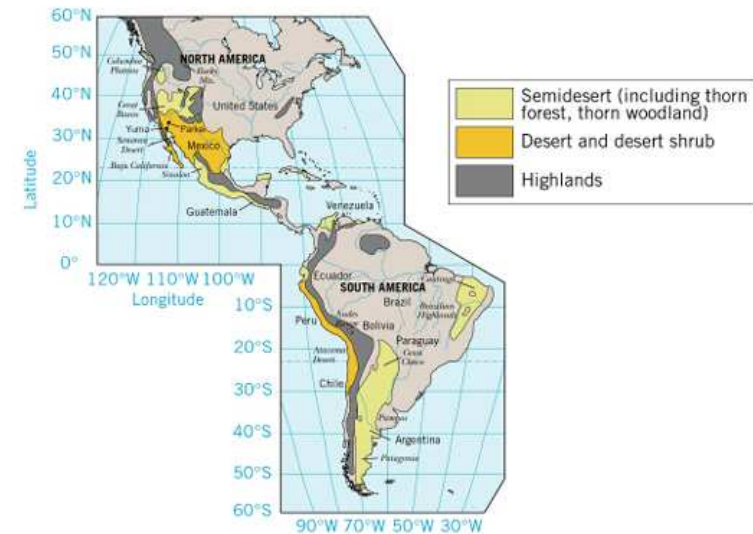

Fauna savany

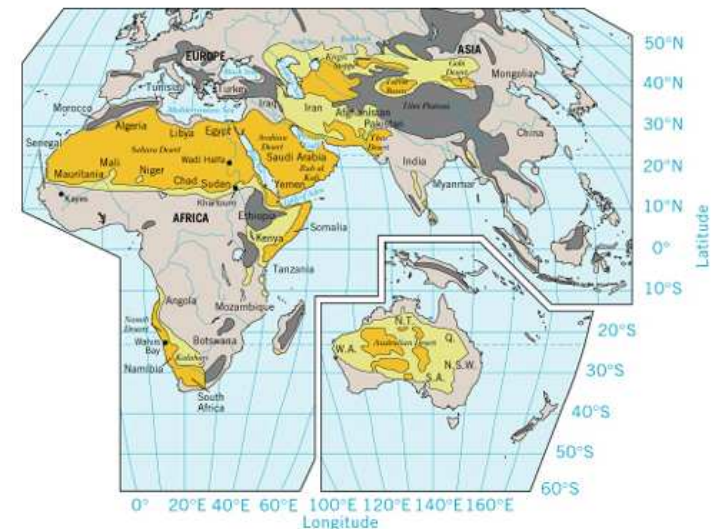

Poušť

- Klima: suché tropické a subtropické klima; S. Amerika a střední Asie – mírný pás; srážky < 250 mm/rok, výpar převyšuje srážky.

Copyright © John Wiley & Sons, Inc.

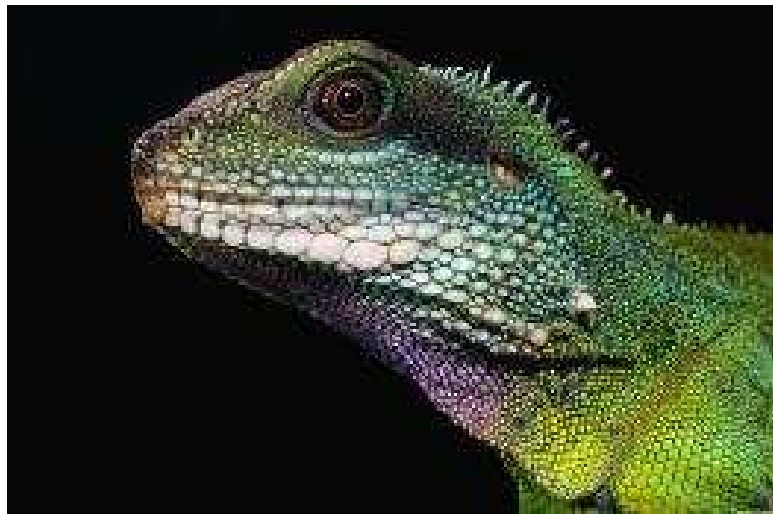
Copyright © John Wiley & Sons, Inc.

Typy pouští

- Polopoušť
- Pravá (suchá) poušť

Pouště

Step

- Klima: suché kontinentální klima, subtropické klima.

Copyright © John Wiley & Sons, Inc.

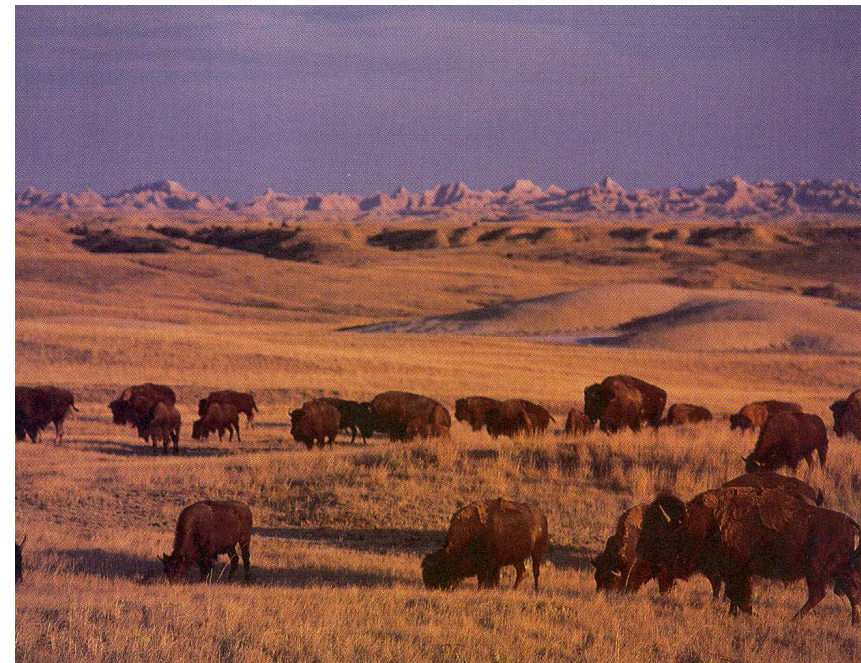

Copyright © John Wiley & Sons, Inc.

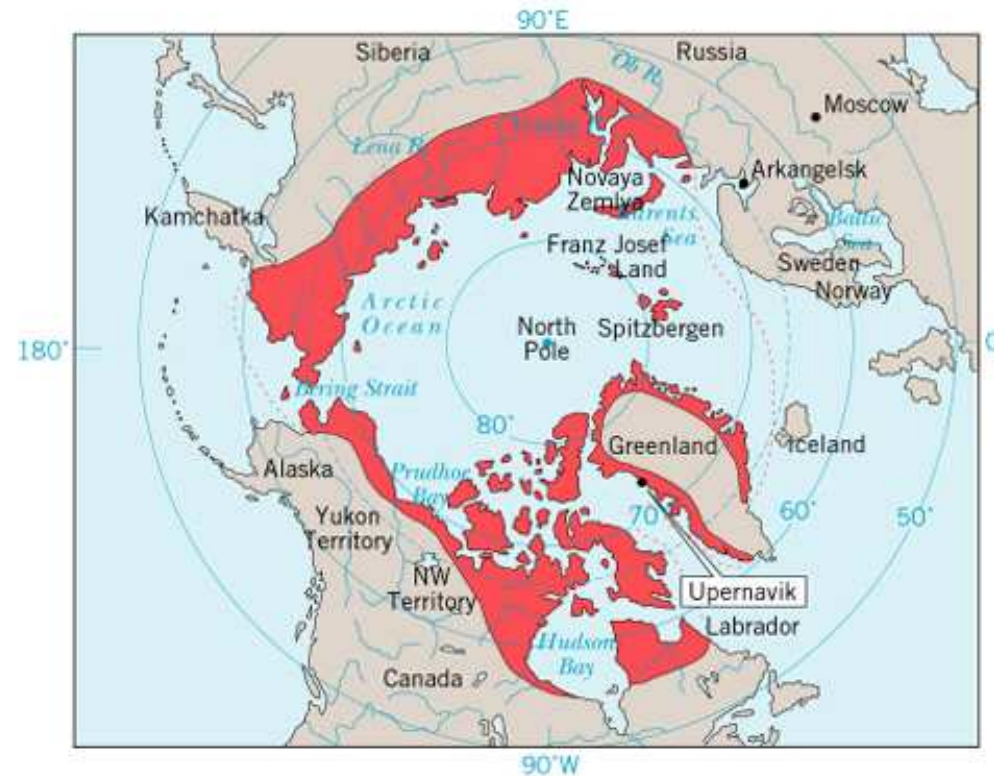
Typy stepí

- Dlouho-stébelantá step
- Krátko-stébelnatá step

Tundra

- Klima: tundrové klima, žádný měsíc průměrná teplota nad 10°C , vegetační sezóna pouze 2 – 3 měsíce.

Typy tundry

- Arktická tundra
  - Keříčková
  - Mechová
  - Lišejníková
- Horská tundra

Fauna tundry

Fauna tundry

